

Etisk Handel Danmarks

Antikorruptionskodeks

Dette adfærdskodeks lægger en linje med nultolerance over for korruption. Det vejledende princip er, at vi stiller høje krav til faglig etik samt til hver persons og organisations integritet – både indadtil over for os selv og udadtil over for vores partnere. Målgruppen for dette kodeks er Etisk Handel Danmarks medarbejdere og samarbejdspartnere, både i Danmark og i udlandet, herunder deres personale og eventuelt frivillige. Kodekset er bl.a. målrettet administrationen af donormidler underlagt Danidas retningslinjer.

På www.etiskhandel.dk findes formularen på engelsk "Report fraud or corruption".

Formålet med dette antikorrupsionskodeks er:

- At sikre, at alle medarbejdere i Etisk Handel Danmark arbejder på ansvarlig vis og med en høj grad af integritet og er i stand til at oplyse samarbejdspartnere om forventninger, pligter og ansvar.
- At sikre, at alle parter involverede i Etisk Handel Danmark- projekter, arbejder på ansvarlig vis og med en høj grad af integritet både som individer og som organisationer.
- At opridse de modforholdsregler, der vil blive taget i tilfælde af mistanke eller vished om bedrageri, misbrug eller alvorlige uregelmæssigheder i forbindelse med samarbejde med Etisk Handel Danmark.

Korruption

Dette adfærdskodeks tilslutter sig den udbredte definition af korruption som: **"Misbrug af betroet magt og midler for egen vindings skyld"**

I erkendelse af, at der ikke findes nogen almenlydig definition af korrupt adfærd, fastslår dette kodeks, at korrupt og uredelig praksis omfatter følgende handlinger:

- **Bedrageri:** Bedrageri og bedragerisk adfærd henviser til overlagte gerninger begået af ledelsen eller andre personer for egen vindings skyld. Det omfatter falske fremstillinger, afpresning, sammensværgelse, hemmelige aftaler, svindel, nepotisme, tyveri, underslæb, dokumentfalsk samt vildledende eller svigagtig indberetning af omkostninger forbundet med projektaktiviteter, rejseudgifter, diæter osv. Det er altafgørende at udvise nultolerance over for alle former for bedrageri.
- **Korruption:** Det er korrupt adfærd og praksis, når der tilbydes betaling udover normale takster til gengæld for særlige tjenester eller fremskyndet sagsbehandling (også kendt som "smøring" og "bestikkelse"). Det er altafgørende at udvise nul-tolerance over for alle former for korrupt adfærd.
- **Misbrug af midler:** Dette forstås som anvendelse af penge og aktiver (såsom tjenestebiler, telefoner osv.) med andre formål, end hvad der er tiltænkt i projektdokumenter og ansøgninger om

finansiering af pågældende projekter og aktiviteter, samt som forsømmelig eller upassende vedligeholdelse af aktiver. Det er altafgørende at udvise nultolerance over for alle former for misbrug af midler.

- **Alvorlige uregelmæssigheder:** Dette henviser til mangelfuld bogføring, forsinket eller udeblivende økonomisk afrapportering til partnere og donorer, spild i forvaltningen af materielle, økonomiske og menneskelige ressourcer, samt andre former for ledelsessvigt.
- **Accept af eller tilbud om gaver eller tjenester,** der er mere end symbolske, dvs. andet end kuglepenne, kalendere mv. Ingen medarbejder må direkte eller indirekte anmode om eller modtage nogen form for gave, tjenesteydelse eller anden værdi, der gengældes med handlinger eller udeladelser på jobbet, eller som påvirker – eller fremstår som om, de påvirker – udøvelsen af hans/hendes funktioner, pligter eller dømmekraft. Det gælder også værdier overdraget til tredjepart, såsom ægtefælle/partner, børn osv.
- **Hemmeligholdelse, tilsøring eller fortielse** af forhold i kontraktforvaltningen eller af potentielle interessekonflikter i samarbejdet med partnerorganisationer, serviceudbydere, leverandører og forretningspartnere. Dette omfatter ethvert forsøg på at skjule tætte familieforbindelser, aktieposter, medejerskab og andre afgørende relationer.

Definition af mistanke, velfunderet mistanke, beviseligt bedrageri osv.

Mistanke om bedrageri, korrupsion osv. kan f.eks. bero på følgende:

- a. Forsinkelser eller fejl i indleverede regnskaber og beretninger
- b. Klager fra målgruppen, der hævder ikke at have modtaget tjenesteydelser som lovet eller afrapporteret
- c. Indkøb af leverancer til væsentligt højere priser end normalt
- d. Særlige iagttagelser såsom medarbejdere eller projektkonsulenter med et forbrug, der ligger langt over deres formodede økonomiske kapacitet, f.eks. bilkøb og byggeri
- e. Manglende eller mangelfuld afstemning mellem kassebeholdning, kontoudtog og regnskaber

Velfunderet mistanke kan bygge på opsigtsvækkende indicier på uredelighed, såsom:

- a. Mangelfulde bilag for afholdte udgifter
- b. Manglende underskrifter eller ufuldstændige lister over personer, der har modtaget godtgørelser
- c. Stærke indicier på forfalskning af underskrifter og bilag

Beviseligt bedrageri er baseret på klar dokumentation af den pågældende type svindel og/eller en tilståelse, der kan indberettes til politiets efterforskere og til domstolene.

Forebyggelse af bedrageri, korrupsion, misbrug af midler og ledelsessvigt

Retningslinjer og procedurer for administration og økonomistyring bør foreligge på skrift hos medlems- og partnerorganisationer for at forebygge og minimere tilfælde af bedrageri, korrupsion, misbrug af midler og ledelsessvigt. Udenrigsministeriets retningslinjer, herunder Revisionsinstruksen bør følges i forvaltningen af midler til partnerskabsaktiviteter.

Den følgende antikorrupsionsklausul fra Udenrigsministeriet bør indlemmes i alle kontrakter- og bevillingsaftaler:

“No offer, payment, consideration or benefit of any kind, which could be regarded as an illegal or corrupt practise, shall be made, promised, sought or accepted - neither directly nor indirectly - as an inducement or reward in relation to activities funded under this agreement, incl. tendering, award or execution of contracts. Any such practise will be grounds for the immediate cancellation of this agreement/contract and for such additional action, civil and/or criminal, as may be appropriate. At the discretion of the Danish Ministry of Foreign Affairs, a further consequence of any such practise can be the definite exclusion from any tendering for projects, funded by the Danish Ministry of Foreign Affairs.”

Regnskabs- og bogføring:

I henhold til Udenrigsministeriets Revisionsinstruks skal de involverede organisationer (Etisk Handel Danmark og den lokale partner i et udviklings- eller andet land) opretholde et sikkert og pålideligt regnskabssystem. Organisationen skal sikre, at økonomiske forretningsgange er betryggende, og at der foregår en forsvarlig intern kontrol. Organisationens bogføring skal løbende ajourføres, dokumenteres med bilag og være i overensstemmelse med god bogførings- og regnskabskik. Organisationen skal opbevare regnskabsmaterialet i fem år efter indsatsens afslutning i henhold til Bogføringslovens krav.

Revision:

I henhold til Udenrigsministeriets Revisionsinstruks skal revisionen i udlandet foretages i henhold til anerkendte internationale standarder (IFAC/INTOSAI). Udenlandske revisorer skal i relevant omfang orienteres om indholdet af nærværende revisionsinstruks. Ved revisionen efterprøves, om regnskabet er retvisende, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med de meddelte bevillinger, trufne forhandlingsaftaler, indgåede kontrakter samt love og andre forskrifter på tilskudsforvaltningens område. Revisor foretager endvidere en vurdering af, hvorvidt der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de tilskudsmidler og den driftsstøtte, der er omfattet af regnskabet. Ved monitoreringsbesøg har Etisk Handel Danmarks og partnerorganisationernes repræsentanter krav på at mødes med regnskabsførere, andet personale fra økonomiafdelingen samt lokale revisorer for at gennemgå økonomiske forretningsgange, retningslinjer og revisionsprincipper. Partnerorganisationerne forventes at samarbejde omkring sådanne møder og besøg.

Ansvarsfordeling

Etisk Handel Danmarks ansvar

Etisk Handel Danmark er ansvarlig for afrapportering og regnskabsafklæggelse for program- og projektbevillinger modtaget fra Danida. Således er Etisk Handel Danmark også forpligtet til at give Danida og Udenrigsministeriet besked i tilfælde af velfunderet mistanke og beviseligt bedrageri, herunder eventuel korrupsion samt misbrug og forsømmelser i forvaltningen af offentlige midler. Etisk Handel Danmarks indberetning til Danida og/eller en anden afdeling af Udenrigsministeriet vil bygge på oplysninger fra den danske medlems- og den lokale partnerorganisation (se herunder) med tilføjelse af Etisk Handel Danmarks vurdering af, hvordan de to projektsamarbejdspartnere håndterer sagen.

Medlemsorganisationens ansvar

Organisationer og virksomheder tilsluttet Etisk Handel Danmark er forpligtede til at give Etisk Handel Danmark øjeblikkelig besked ved mistanke om eller beviser på bedrageri, korrupsion, misbrug af midler eller alvorlige uregelmæssigheder i forvaltningen af projektbevillinger til partnerskabsaktiviteter underlagt Etisk Handel Danmark.

Når der rejses mistanke, bør Etisk Handel Danmark – i samråd med medlemsorganisationen – beslutte, hvordan der skal følges op for at fastlægge, om mistanken er velfunderet eller ej. Hvis der er mistanke om – eller bevis for bedrageri, misbrug af midler eller alvorlige uregelmæssigheder, vil Etisk Handel Danmark øjeblikkeligt give besked til Danida og/eller en anden afdeling af Udenrigsministeriet.

Ethvert tilfælde af beviseligt bedrageri, misbrug af midler eller alvorlige uregelmæssigheder kan give anledning til ophævelse af den gældende kontrakt, og/eller ophør af samarbejdet med Etisk Handel Danmark. Afhængigt af den enkelte sag kan det ligeledes komme på tale at tage disciplinære, civil- og/eller strafferetlige foranstaltninger. En yderligere konsekvens af sådanne forseelser kan blive udelukkelse fra fremtidige Etisk Handel Danmark-finansierede aktiviteter i en periode eller på ubestemt tid.

Partnerorganisationens ansvar

Partnerorganisationer forventes at reagere øjeblikkeligt, hvis de har grund til mistanke om bedrageri, korrupsion, misbrug af midler eller alvorlige uregelmæssigheder, eller hvis de gøres opmærksomme på mistænkelige forhold af deres medarbejdere, frivillige, udsendt personale, rådgivere, medlemmer af målgruppen eller andre personer.

Hvis efterforskningen viser, at en sådan mistanke er velfunderet, forventes den lokale partner at indberette situationen øjeblikkeligt til sin danske samarbejdspartner med forslag til indgreb og modforholdsregler. I klare tilfælde af bedrageri eller korrupsion forventes den lokale partnerorganisation at give sin danske samarbejdspartner øjeblikkeligt besked om sagen samt om de skridt, der er taget eller er planlagt for at løse problemet og forhindre lignende forseelser fremover.

Ansvar hos projektarbejdere

Medarbejdere i Etisk Handel Danmark, som arbejder med Danida-finansierede projekter, er i første omgang forpligtet til øjeblikkeligt at fortælle deres overordnede om enhver mistanke om eller bevis på bedrageri, misbrug af midler eller alvorlige uregelmæssigheder, for at sikre eventuel opfølgning.

Ethvert tilfælde af beviseligt bedrageri, misbrug af midler eller alvorlige uregelmæssigheder begået af medarbejdere eller andre personer støttet af Etisk Handel Danmark kan give anledning til øjeblikkelig ophævelse af samarbejdet. Afhængigt af den enkelte sag kan det ligeledes komme på tale at tage disciplinære, civil- og/eller strafferetlige foranstaltninger.

Lokale og danske revisorers ansvar

Hvis lokale eller danske revisorer i forbindelse med revisionen af regnskaber for Etisk Handel Danmark bliver opmærksomme på nogen form for bedrageri, misbrug af midler, alvorlige uregelmæssigheder eller betydelige brud på kontrakten- eller bevillingsaftalen med donor, har de pligt til at give øjeblikkelig besked til ledelsen af Etisk Handel Danmark. Bemærkninger fra lokale og/eller danske revisorer skal indberettes sammen med konstateringer om sagen.

Fortrolighed

For at overholde dette antikorrupsionskodeks skal alle indberetninger af mistanke om bedrageri og korrupsion tages alvorligt og behandles fortroligt. Alle Etisk Handel Danmarks medarbejdere samt alle medlems- og partnerorganisationer, der udtrykker mistanke om bedrageri og korrupsion i god tro, er garanteret fortrolighed fra Etisk Handel Danmarks side.

Hvis mistanken skulle vise sig at være ubegrundet, vil hverken Etisk Handel Danmark eller samarbejdspartnerne tage skridt mod anmelderen, eftersom alle personer bør opmuntres til at indberette uregelmæssigheder uden frygt for gengældelse.

I tilfælde af bevidst falske og ondsindede beskyldninger om bedrageri og korrupsion uden dokumentation, vil Etisk Handel Danmark dog informere den pågældendes tilhørsorganisation, og de berørte parter vil blive bedt om at svare på anklagen. Det vil være op til tilhørsorganisationen at bestemme, hvilke konsekvenser det bør få for personer, der fremsætter åbenlyst grundløse beskyldninger. Etisk Handel Danmark vil følge op på alle anklager om bedrageri og korrupsion. Hvis der anmodes om anonymitet, vil Etisk Handel Danmark respektere dette, såfremt årsagen til et sådant ønske angives sammen med indberetningen af beviser eller indicier for det påståede bedrageri eller korrupsion.

Retningslinjer for håndtering og anmeldelse af mistanke om bedrageri, korrupsion, misbrug af midler, samt alvorlige uregelmæssigheder

Medarbejdere og partnere, der opsporer indicier eller beviser på bedrageri, korruption, misbrug af midler eller alvorlige uregelmæssigheder forventes at give øjeblikkelig besked til Etisk Handel Danmark og fremkomme med følgende oplysninger:

- a.** En klar beskrivelse af sagen, de involverede personer, omfanget af bedrageri eller korruption og de skridt, der er taget for at efterforske eller udbedre problemet, herunder de interne disciplinære samt civil- og/eller strafferetlige foranstaltninger, der er igangsat og planlagt. Der bør fremlægges så mange detaljer som muligt, i form af en grundig redegørelse for, hvad der er foregået, herunder hvornår (dato, tidspunkt, hvor mange gange osv.) og hvor det fandt sted. Beskrivelsen bør underbygges af dokumentation af f.eks. anmeldelsen til lokale politi- og antikorrupsionsmyndigheder og/eller til revisor
- b.** Skridt taget for at generhverve mistede projektpenge og –aktiver, samt hvordan tabet forventes at blive erstattet f.eks. gennem forsikring eller tredjepartskrav
- c.** En vurdering af, i hvilket omfang gældende interne retningslinjer, procedurer og kontrolmekanismer er blevet overtrådt og/eller overholdt og i relevante tilfælde et bud på, hvordan svindlen har kunnet foregå trods sådanne regelsæt
- d.** Konkrete forslag til, hvordan interne retningslinjer, procedurer og kontrolmekanismer kan styrkes for at undgå lignende sager fremover
- e.** Hvordan og hvornår sagen forventes at blive afsluttet

Alle parter forventes at bidrage til opklaringen og at samarbejde fuldt ud med politi- og antikorrupsionsmyndigheder, revisorer og andre organismer med ansvar for efterforskning og retsforfølgelse af personer under mistanke om bedrageri, korruption osv. Dette omfatter sikring af ubegrænset adgang til al relevant dokumentation. På www.etiskhandel.dk findes en engelsk formular til brug for indberetning til Etisk Handel Danmark.

Eventuelle modforholdsregler

Reaktionen på ovennævnte tilfælde af uredelighed vil blive besluttet i samråd mellem Etisk Handel Danmark, de involverede partnerorganisationer og – hvis det er relevant – med Udenrigsministeriet under hensyntagen til følgende forhold:

- 1.** Sagens særlige omstændigheder
- 2.** Omfanget af pågældende bedrageri, korruption, misbrug af midler eller alvorlige uregelmæssigheder
- 3.** Medarbejderens- og/eller partnerens vilje, beslutsomhed og resultater i indsatsen for at udbedre skaden forårsaget af et klart misbrug af midler. I tilfælde af bedrageri, korruption, misbrug af midler og alvorlige uregelmæssigheder forventes den involverede partner at:
 - a.** Forsøge at genvinde tabet ihærdigt og beslutsomt gennem passende interne disciplinære, civil- og/eller strafferetlige foranstaltninger

- b.** Tage passende og øjeblikkelige modforholdsregler alt efter, hvad der skønnes nødvendigt – såsom en opstramning af interne procedurer – for at forhindre lignende hændelser fremover
- c.** Tage passende og øjeblikkelige skridt for at udbedre situationen og sikre en omkostningseffektiv anvendelse af økonomiske, materielle og menneskelige ressourcer fremover
- d.** Afbryde samarbejde og konfrontere involverede parter (medarbejdere, individer, leverandører, partnere)

Hvis en medarbejder eller partner ikke øjeblikkeligt oplyser Etisk Handel Danmark om sådanne sager, ikke inden for en rimelig periode tager passende modforholdsregler og/eller bevidst forsøger at skjule forhold af denne art i modstrid med bevillingsgrundlaget, vil Etisk Handel Danmark tage følgende skridt:

- 1.** Udbetalinger til projektet eller aktiviteten vil blive afbrudt, evt. samtidigt med Etisk Handel Danmarks finansiering af andre projekter og aktiviteter gennemført af samme medlems- og/eller partnerorganisation
- 2.** Der kan blive lukket for samarbejde om ansøgninger til finansiering af nye projekter og aktiviteter, indtil ledelsen af den ansvarlige organisation har grebet ind med de nødvendige midler for at genoprette ansvarlig forvaltning og vække tillid til den nye politiske og administrative ledelse. Samme regler, procedurer og straffeforanstaltninger gælder naturligvis også, hvis der er mistanke om eller bevis på, at bedrageri, korrupsion osv. har fundet sted internt i Etisk Handel Danmark.